

Діло

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пав.

Корто пошт. шпалл 26.726

Адреса телеграфна: „Діло-Львів“

Число телефону 565

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 5—К.
чвертьрічно 15—
піврічно 28—
щорічно 56—

у Львові (без доставки):

місячно 4—К.
чвертьрічно 12—
піврічно 22—
щорічно 44—

в Німеччині:

піврічно 28—М.
щорічно 56—

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень:

Рядок петличий, довжиною 60 с. в часописі 1 М. в розмірах 1*50, в редакційній частині перед або по накладу 2 М. (першого 2 К. Смарагдовий друком подвійно. Оголошення на суботу і неділю подвійно. Постійні оголошення за окремою угодою.

Один примірник коштує

у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Видас: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

З Рівдом Христовим складаємо всім нашим Читачам і цілій Українській Землі бажання веселих свят. — Редакція „Діло“.

Львів, 5. січня 1917

Уперше від чогирах літ обходити мемо Свято Мира не під галгучою журую за само навіть голе існування нашого народу серед народів світа. Уперше від соток літ неволі входимо в сей рік з піднесеними чолами, із свідомістю, що нарід наш, український нарід, в рівний між рівними, вільний між вільними — горожанин Європи і світа цілого. Ганьба неволі, яка струлом нас укривала, п'ятно низшости, яке вжирало ся огнем сорому в душі найліпших синів нашого народу, нині, наче ляхий сов, занали ся в небуте. Відтхнула душа народу, а в памяти його — несміливо поки-що, та вразно і що-раз самопевніше — відзичавть ся мелодія того призабутого, стихійного кривку життя, який вирвав ся був з грудий народу, коли по 1648 році, в епоху Богдана Хмельницького загомоніли українські поля і степи, села і діброви наймогутнішим, на який ми доси спромогли ся, національним инном:

„Та немає лучше, та немає краще, як у нас на Україні!“

А одначе! Коли до оклику радості маємо всяке право і коли вільно нам здерти з себе одяг жебрацтва і безнадійної, глухої, роззучливої жури, — то проте таки до самовдоволеної безжурности нам ні одним кивком схилитись не вільно. Бо не м'яр — говорячи словами Письма, — а огонь і меч несе нам будучність, уже най-

близша! Хочби навіть — що зовсім ще непевне — війна й мала покінчити ся незабаром, і коли навіть — у що ми твердо віримо — нова українська держава побідною рукою захистить себе перед філями московської національно-державної реакції з лівого чи правого крила — то навіть сі епохальні події в нашім існуваню будуть не завершеном будівництві Нової України, а початком його. Безмір задач і питань, безконечність змагань і стремлень, розчаровань і невдач, спорів і боїв, внутрішніх і зверхніх — ось що стелить ся перед нами, ось що — будучність наша, в яку увійти мусимо і в яку входимо, різнею піднімаючи на свої плечі тягар трудів і праці.

В праці сій брати-мемо участь і ми — ненайгірша, підхлібляємо собі, частина великої Української Землі, галицькі Українці. Працю сю мусимо виконати тут, де стоїмо, тай в яких-би нам і не прийшло ся жити зверхніх обставинах. Щоби виконати працю сю як слід — до сього замало мати добру волю і патріотичне серце. В різній мірі тут потрібний знаний розум і мужеська відвага: щоб розглянути весь переданий нам традицією неволі багаж національних звичок і думок у всіх областях нашого життя — в області політичній і соціально-економічній рівно, як в області духовної культури і товариського співжиття, — щоб відділити зерно від половини, упрятати що нікчемне, недоцільне й відстале, тай щоб насадити нові, творчі засновки будучности.

Як політичний дневник, котрий має обовязок служити українській Галичині, зупиняємо ся передовсім на політичній і

суспільній стороні нашого національного буття. І помічуємо, що: хитають ся всі фактичні основи, на яких були побудовані програми всіх українських партій Галичини.

На чім були побудовані наші політичні програми? На факті існування царизму, на нашій приналежности до неподіленої, польської владі відданої Галичини, на тім правно-політичній характері Австрії, який їй передала ера Франца Йосифа I. На чім будували ми наші соціально-економічні програми? На дуже, здавало ся, реальнім і непохитнім факті даного розкладу земельної власности на нашій землі...

Нині над одним і другим рядом фактів поставила світова війна і російсько-українська революція знак питання. Мало сказати: знак питання! Війна і революція дали початок ліквідації тих основних фактів, сих рамок нашого життя, і розкрили шлях до нових форм нашого політичного і суспільно-економічного існування.

Галицька Україна, всі наші політичні партії стоять перед неминучістю основної ревізії своїх програм. Ревізія така річ не легка і ніколи й ніде не доконувала ся вона без болю, терть, особистих і гуртових перегруповань. Та все таки вона неминуча, і за неї мусимо взяти ся — всі!

Служити їй і по своїм силам прикладати своїх рук до праці над нею — ось що буде одною з головних задач, які ставить собі наше „Діло“ на найблизші вже часи, на 1918 рік.

В. П.

Українська революційна еміграція у Львові.

Безля, з якої вирости міністри Української Народної Республіки.

Кілька історичних пригадок і особистих споминів.

Першим закордонним Українцем, з яким я познакомив ся, був пок. Лев Мацієвич. Було се ранньою осіню 1899 р.; я був тоді в VIII. кл. в акад. гімназії у Львові. Мацієвич був тоді студентом харківського політехнічного Інститута. Скінчивши його, був інженером у весній фльєті. По винаході жероляна став одним з перших авіаторів у Росії; на аероплані знайшов і смерть в Петрограді в 1910 р.

Швидко після нього приїхав був до Львова Борис Мартос, теперішній генеральний секретар рильмачев, тоді студент харківського університету.

Оба вони належали до того гуртка, що якраз тоді закладав Революційну Українську Партію (РУП), і приїздили до Галичини в партійних справах; тут мав повстати заграничний, еміграційний центр партії.

Незабаром появилася ся в Чернівцях перша партійна публікація: брошура п. н. „Самостійна Україна“, якої автором мав бути Дмитро Антонович, син профетора київського університету Володимира Антоновича, теперішній товариш-председателя київської городської думи.

Потім почав виходити в Чернівцях орган партії „Гасло“.

Словом, нова партія розпочала на добре свою діяльність. Еміграційний центр партії переніс ся згодом (десь в 1902—3 р.) в Чернівці до Львова.

Тут на студентським з'їзді в літі 1903 р.

познакомив ся з теперішнім президентом Генерального Секретаріату Володимиром Винниченком, який тоді під псевдонімом В. Деде видав вже був свої перші сильні твори. Під сим псевдонімом знало його тоді більше людей, ніж під властивим іменем. Винниченко, скінчивши гімназію, весь поринув у партійну діяльність. Проживав то „на нелегальнім доложєню“, то в тюрмі, то в Галичині. Звичайно, втіши в тюрмі, іхав відпочити трохи до Галичини, опісля знов вертав на нелегальну роботу, яка знов заводила його до тюрми.

Так Львів став центром української революційної еміграції. Тут виходили газети і брошури РУП., які нелегально перевозили через границю до Росії. Тут постійно вроживав гурток партійних діячів. Сюди приїздили на відпочинок ті, що знесилили ся там дома в боротьбі. Тут відбували ся партійні з'їзди. Тут тоді мавзали ся чи не перші близькі взаємини між українською молодіжю, розділеною кордоном.

Чи не найблизшим нам усім був тоді теперішній генеральний секретар війни Симеон Петлюра. З полтавської духовної семінарії опинив ся він в рядах нелегальних діячів РУП., а звідси на еміграції у Львові. Тут опри діяльності РУП брав живу участь в житю української академічної молодіжи, писав про українські справи за кордоном в „Літературно-Науковім Вістнику“, переклав разом з Наталією Романович „Нарис історії західно-європейської літератури“ проф. Стороженка, виданий Українсько-руською Видавничою Спідкою (1905) Був він нам близьким, щирим товаришем, з яким пережило ся не одну гарну хвилину.

Проживав тут тоді довгий час також Прокоп Повяченко, тепер член Української Центральної Ради і член київської городської

Думи. Працював у виданнях РУП і кореспондував до російських поступових газет.

Бував часто у Львові згаданий вже Дмитро Антонович, якого ми знали під партійним псевдонімом Муза.

Заглядав до Львова пок. Михайло Русов, син діяча старої київської Громади Олександра Русова.

Приїздив тоді до Львова теперішній генеральний секретар праці Микола Порш, який вже тоді вважав ся партійним теоретиком.

Тоді появляли ся у Львові те зникли, виїжджаючи на нелегальну роботу, Андрій Жук, який по революції 1905 р. есія у Львові, і Марія Меленевська („Басок“) який в ті часи віддав на революційну доповідь значний макток, — основателі Союзу визволення України.

Третій з основателів Союзу, Олександр Скоропис Йодтуховський, бував також в тім часі у Львові.

Жили тут, займаючи ся справами РУП, Євген і Катря Лозенки, про яких тоді мало хто знав, що Лозенко — се партійний псевдонім Євгена Голциньського.

Друге подружжє, яке проживало постійно у Львові, були Ткаченки: Михайло Ткаченко, теперішній генеральний секретар судівництва, і Наталія Ткаченко, яка під псевдонімом Наталія Романович почала тоді містити перші свої нариси в „Літературно-Науковім Вістнику“. Її повість „Мандрівниця“, яка друкувала ся перед війною в „Л.-Н. Вістнику“, малює жите тих кругів, що працювали в РУП, на Україні і на еміграції.

З жінок, які брали участь в РУП, згадаю ще пок. Настю Грінченку, дочку Бориса Грінченка, яка довгий час проживала у Львові, і Марію Виноградову, яка в ті часи про-

Несподівана перерва в мирових переговорах.

Державний канцлер Німеччини про Україну.

Совіт народних комісарів домагається перенесення переговорів до нейтральної держави. — Відмовне становище осередних держав. — Гр. Гертінг заявляє, що осередні держави будуть далі вести переговори з Українською Народною Республікою. — Совіт відкидає австро-німецьке „самоозначене народів“.

(Ткб). Відень, 4. січня 1918.

Провідник російської делегації вислав в Петроград днів 3. с. м. до делегатів почвірно го союзу в Берестю Литовським депешу, в якій, поклавуючи ся на ухвалу правительства російської республіки пропозити, щоби дальші переговори вели ся в нейтральній заграниці.

У відповіді на се делегати чотирьох союзних держав в телеграфічній дорозі відповіли під адресою в. Йсффе, що вони противлять ся всякій зміні місця нарад, бо було обов'язу ючою умовою, що наради мусять найпізніше дня 5. січня почати ся на ново в Берестю Литовським.

(Ткб) Берлін, 4 січня 1918.

В головній комісії парламенту державний канцлер гр. Гертінг виголосив промову в якій подав до відомости, що в мирових переговорах наступила несподівана перерва.

Вже давніше — говорив він — російське правительство кілька разів підчас переговорів висловляло бажанє, щоби переговори перенести до якоїсь нейтральної місцевости, прии. до Стокгольму. Тепер се пропозити зроблено зрівно. Російське правительство пропозити перенести переговори з Берестя Литовського до Стокгольму.

Помінувши, що ми не можемо дозволити, щоби Росія приписувала нам, де ми маємо вести дальші переговори, хочу вказати на те, що перенесення до Стокгольму було б получене в тільким трудностями. Хочу тільки вказати на одну трудність, а саме: в Стокгольмі було б дуже трудно установити безпосередне получення, якого потребують делегати з своїми столи-

цями: Берліном, Віднем, Софією, Царгородом і Петроградом; тимчасом в Берестю Литовським се получене заведено і воно функціонує дуже добре. Вже се одно виставляє нас відкинути те пропозити.

До цього треба додати, що в Стокгольмі знайшли би ковий добрий ґрунт.

Інтриги антант,

яка хоче сіяти недовіре між російським правительством та його заступниками і нами.

Тому я поручив державному секретареви Кільманови пропозити відкинути.

Дальші переговори в Українію.

Тимчасом до Берестя Литовського прибули заступники України, і то не тільки як знавці, але з повноваженнями до переговорів. Ми будемо зовсім спокійно переговорювати далі з заступниками України.

„Самоозначена“ в австро-німецьким розуміню.

Додам ще, що в Петрограді наспіла відомість, що російське правительство не може згодити ся на точку 1. і 2. наших пропозити. Сі обі точки відносять ся до способу опорожнення завятих областей і переведення народного голодовання. Російська преса інсинує нам, що в тих точках видно, як ми мільолярно хочемо відпекати ся нашого приречення в справі права самоозначення Мусу сю інсинуацію відверти. Згадані точки викликані виключно практичними потребами.

Думаю, мої панове, що маємо спокійно ждати дальшого ходу цього інциденту. Ми опираємо ся на нашу силу і нашу льояльність, на нашій добрім праві.

В огні пробуджена

Після чотирьох місяців тюрми й двох літ заслання, змарнованих в глухий сибірській тайзі, довело ся мені прожити деякий час в серці України, в святім Києві. Я жив там від кінця серпня до початку грудня сього року і був наочним свідком проголошення Української Народньої Республіки та її бурливих подій, що попередили сю велику історичну хвилю. Повернувши тепер в Київ — через Петроград, Стокгольм і Берлін — до Львова до дому, чую на кождім кроці від усіх моїх давних приятелів, товаришів і знайомих одно й те саме питанє, а власне, яке вражінє зробила на мене Українська Народня Республіка: чи се справжній факт, чи тільки привид, а як що се справжній факт, чи він тривкий? Чи здержить ся Українська Народня Республіка, чи не равість ся, немов той сніг? І коли я чую се питанє від моїх галицьких земляків, те відчуваю, що воно одявє ім не з уст, але з серця, що се питанє не лиш цікавить їх, але й тривожить і болить, і я бачу в їх очах той самий болючо радсний і при тім недовірливий вираз, який мали мої київські знакоми, коли разом зі мною приглядаючись святочному проголошенню Української Народньої Республіки на Софійській площі, питали самі себе: Чи се сон, чи ява?

І се не дивниця: контраст між тим, що до

Йолтуховський, Ткаченко. И ш в згаданих тут творили українську соц. дем. робітницьку партію. Під koniecь 1905 р. почав Львів пустіти: члени української революційної еміграції один по другім вибирали ся до рідного краю, на революційну боротьбу.

Через рік з богатьома з них зустрів ся я в Києві, де я перебув січень, лютий і март 1907 р. Був се час виборів до другої Думи яка була останньою надією революції. Винниченко попри партійну діяльність писав свої твори, Петлюра, Понятенко, Дмитро Дорошенко працювали в „Раді“. Порш і Ткаченко кінчили правничий виділ у київським університеті, Володимир Дорошенко сидів у полтавській тюрмі, Маруся Ясна що йно вийшла з київської тюрми.

В Києві познакомив ся я тоді також з Микола Залізничком, студентом 1. року в київським університеті, представником партії українських соціалістів-революціонерів, яка власне тоді народжувала ся, отже є формациєю коло 10 літ молодшою від української соціально-демократичної партії, яка вийшла в РУП.

Кли в Росії запанувала реакція, старі діячі української соціально-демократичної партії вийшли ріжними житєвими шляхами. Антонович віддав ся студіям над історією штуки і в кінци осів постійно в Києві. Винниченко остав далі нел галичним, проживав переважно в Швайцарії й Парижі, — хоч навідував ся також до Галичини і нелегально на Україну, — і ріс в літературну славу. Мартос віддав ся діяльності в новонародженій українській кооперативі. Петлюра вийшов до В-ликоро і в кінци осів в Москві, де був редактором журналу „Українська Живність“; тут я бачив ся з ним в червни 1914 р. Порш і Ткаченко стали адвокатами в Києві.

Аж вибухла революція і скликкала їх до сповнення історичної ролі: до будови Української Народної Республіки, до здійснення того ідеалу,

початку сього року діяв ся, і тим, що тепер дість ся на російській Україні, такий велитенський, такий грандіозний, що люди впросто своїм очам не вірять, щоби така нагальна й кольсальна переміна була можлива. Мимоволі ворудить ся в душі сумнів, чи сей український суспільний політичний рух, що проявив ся в проголошенню суверенної Української Народньої Республіки, не є часом штучно викликаний і штучно форсований.

Одначе в мене нема сього сумніву, бо я бачив сучасний український рух у Києві в близькім в усіх його проявах: великих і дрібних, святочних і буденних, прилюдних і домашних — і ніколи-ніколи не завважив я в тім руху чогось штучного, чогось неперродного або нещирого, чогось сидуваного або удаваного; навпаки треба сказати, що російські Україні навіть у своїх святочних обходах і святочних маніфестаціях занадто скромні і здержливі і не вмють викликати звержних ефектів.

Сучасний український рух робить вражінє чогось незвичайного, несподіваного, але поміме того чогось цілком природного, стихійного, що немов та криниця серед степу дивус на своєю появою, але всеж таки вода, що бе з тої криниці, жива, природна. В сучаснім українським руху я не запримітив найменшеї бляги амі фальшу — і се для мене особито вповні вистарало бо на фальш і блягу я дуже вражливий. На сеї підставі я невожно переконаний, що Українська Народня Республіка — се жива дійсність, а не пуста слово.

Признаю ся, що за час мого побуту в Києві я часто плакав — плакав сьозами радості й ентузіазму — і не тільки при святочних маніфестаціях, при виді синьо-жовтих прапорів і при звуках народних вмів, але ще частійше при буденних проявах українського державного життя. Та не можу затаїти й сего, що де відрадных слів радості й ентузіазму звичайно примішували ся гірки, терпкі слези якогось смуту, якогось жалю якогось болю. Я враз не міг зрозуміти сих болючих почувань, аж доки не прийшло мені на гадку велике пророцтво нашого народнього пророка Тараса Шевченка, — пророцтво, що починаеть ся словами: „Моя однаково...“

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні,
Чи хто згадає чи забуде
Мене в свігу на чужині —

Та не однаково жей,
Як Україну алі люде
Пресплять, дувані, і в огні
І окрадену збудять...
Ох, не однаково жей!

Само собою розуміеть ся, що наш найбільший народний поет журив ся не тим, що Україна збудить ся зі сну, але тільки тим, що Україну збудять в огні, та що збудять її окрадену.

Мені здаеть ся, що якраз сього року сповнило ся отсе велике пророцтво батька Тараса. Україна збудила ся до самостійного державного життя — але збудила ся в огні, в пажежі найбільшої світової війни і ве-

живала в Віані і в Швайцарії і проїздам усе задержувала ся у Львові. З її літературних праць того часу пригадаю переклад „Записок лікаря“ Варсавяна під псевдонімом Марусі Полтавки і переклад „Соціальної революції“ Кавтского під псевдонімом Марусі Ясної. Цкаво, хто придумав для неї сей псевдонім. Вона сама в своїй безамірній скромности певне ні. Та як вірно висловив він душу сеї скромної, сіренької дівчини!

В літі 1904 р. Грушевський і Франко, організуючи у Львові літні університетські курси українознавства для української закордонної молодіжи, зробили львівським емгрантам велику радість. На сі курси поприїздила богато їх знайомих, приятелів, товаришів праці, поаривозили вісти особистого й партійного характеру. В львівське українське житє, особливо для молодіжи, сі курси внесли стільки нового, свіжого.

На сі курси приїхали між ин. студент московського університету Володимир Дорошенко, який в 1905 р. попав за революційну діяльність у тюрму і, втікши з неї, осів постійно у Львові, один з основателів Союзу визволення України, — і студент петроградського університету Дмитро Дорошенко, якому без особливих пригод вдало ся скінчити університет в Києві, де опісля працював як письменник і учитель гімназії, аж в обідою революції став спершу генерал губернатором Галичини й Буковини, а опісля губернатором Чернігівським.

Менше більше в тім часі почав ся в РУП. ровлім, який скінчив ся тим, що вона розпала ся на дві групи: українську соціально-демократичну робітницьку партію і українську соціально-демократичну сіаку. Перша група була більше „націоналістична“, друга більше „ортодоксально марксистська“, — одна і друга в тім розуміню, яке йшло на Україну від російського соціалізму. Сіаку творили між ин. Антонович, Гринченко, Ловенки, Меленевський, Скоропис-

який перед 20 роками полонив їх юнацькі душі. Зерно, яке вони від того часу сіяли, почало давати свій плід; українська соціально-демократична партія, яку вони виростили, виступила на арену революції як могоча представниця українського робітництва і покликкала їх, своїх основателів і провідників, до праці на становищі міністрів Української Народньої Республіки.

Партійно до них, але літами до генеральна яких 10 літ старшої належить генеральний секретар просвіти Іван Стещенко, поет і історик літератури. Педагогічний досвід, зібраний літами праці в характері учителя середньої шкілі, добре придасть ся йому на становищі першого українського міністра просвіти.

Мабуть наймолодшим членом українського правительства є генеральний секретар для вижвляеня Микола Ковалевський. Коли в червни 1914 р. познакомив ся з ним у Петрограді, він був старшим студентом політехніки і видавав журнал „Український Студент“.

В українським правительстві є він найвищим представником партії українських соціалістів-революціонерів. Ся партія, — молодша, як згадано, на яких 10 літ від партії соціально-демократичної, — є тепер найчисленнішою партією в Українській Народній Республіці. Означаєт ся вона на широких селянських масах (в її руках є провід в Українській Селянській Сіаці), які здобула кличем „земля і воля“. Ся формация молода, не має вона ще таких вироблених людей як українська соціально-демократична партія (до таких треба зачислити Миколу Стасюка, автора праць по економіці України). Велику авторитетну силу придбала вона в особі проф. Михайла Грушевського, який в останних часах при-тупив до партії українських соціалістів-революціонерів.

При сій нагоді занотую найновішу відомість в Києві: що українські соціалісти револю-

жкої всеросійської революції — і збудила ся екрадена, економічно й культурно винищена й ограблена...

Отся рефлексія освітдила мов блискавкою мої „мішани“ почування. Помимо ентузіастичної радості, яку я відчував при виді провінційної радості, яку Української Народної Республіки, мого життя забути про величезні страждання й годі буде забути про величезні страждання й жертви, які перетерпів наш народ у сій страшній війні, і годі було не завважити, що політична самостійність заскочила Україну економічно й культурно невідготовлену, в огні розбуджену й екрадену. Се очевидно мусить викликувати в нас болючі почування...

Та се тільки один тон в тій мелодії радості, яка грає в душі, що Українська Народна Республіка справді жива дійсність, а не тільки чарівний привид, що Шевченкове пророцтво про воскресення України вже сповнило ся.
Володимир Охримович.

Кадети і Україна.

Багато води витекло з Дніпра в Чорне море, а російські кадети все ще нічого не забули й нічого не навчили ся. Як словіщяють „Руск. Відомости“, центр. комітет кадетської партії ухвалив резолюцію в українській справі, в котрій між иншим говориться:

„Члени партії повинні признати Україні тільки краєву автономію, а не державну самостійність. Члени партії не можуть признавати ні за Генеральним Секретаріатом, ні за Центральною Радою значіння органів самостійної державної власті.

Той широкий характер влади, який мають тепер найвищі органи Української Республіки, члени партії повинні визнавати, як стан тимчасовий, котрий існує тільки до відновлення загальнодержавного порядку.

Далі:
Представницьке зібранє, котре скликається на Україні під назвою Українських Уставних Зборів не може мати значіння верховного державного органу, котрий означав би територію й устрій України.

Як то кажуть: хрести його, святи його — все... кадетом буде — кінчить свої уваги про становище кадетів до України кївська „Народня Воля“.

Не забави, а праці!

Серед нашої суспільності загально-принятим означенням політичної діяльності якогось громадянського діяча є фраза „бавити ся в політику“. Се фраза „він бавить ся в політику“, змієть „він працює на політичній полі“, засовує як найліпше нашу безмежну політичну й політично-організаційну мізерію, до якої беруть ся у нас люди без приготування, без відповідного знання і вишколення, без згоди означеного п'яну, а так собі для „забави“, чи в найліпшім

ціонери, українські соціалні демократи і українські соціалісти федералісти («се генерація на яких 10 літ старша від української соціальної демократії, яка в 1905 р. виступила була під назвою української радикально-демократичної партії, а овісла в часи реакції була осередком Товариства українських поступовців; а старшого покоління належали сюди видавець „Ради“ Еяген Чикаленко, письменник Володимир Леонтович, пок. Борис Грінченко, публіцист Сергій Бфремів, проф. М. Грушевський і ин.) мають злучити ся в одну соціалістичну партію.

Коли б се стало ся, тоді Українська Центральна Рада, якої українська часть складається головно з трьох названих партій, була би з партійно-політичного становища однородною групою.

В кінці ще одна увага: До політичного вироблення теперішних членів українського правительства безперечно причинило ся їх життя в Галичині, тутешна практика українського політичного життя з її ясними й темними сторонами. Пригадаю, що були се часи великих аграрних страйків, масового руху за загальним і рівним виборчим правом, університетської боротьби.

Очевидно, їх побут між нами мав так само вплив на нас: у свідлих взаєминах виробляв ся тия новочасного Українця, для якого в національних вмаганнях не існують кордони.

Тепер, коли вони ідеали своїх юнацьких літ переміняють у практику українського політичного життя, ся практика повинна відбити ся живим, мугучим відгуком у нас, вплинути на перебудову теорії і практики нашої політики, без огляду на те, яка доля жде нас по війні.

М. Лозинський.

раві для внутрішнього вдоволення сповнення громадянських обов'язків.

Се „забава в політику“ датується у нас від часу, коли наша галицька суспільність в 1848 р. вступила практично в політичне життя в австрійській державній соймі і в політичній організації Головної Руської Ради і її філій. В те часе політичне життя в половині 19 стол. вступала наша суспільність без попереднього політичного вироблення і традицій.

Конституція, самоуправа, ріжнеродні народні домагання зробили потребу політичної організації в формі політичних часотисей і першої політичної організації в політичній товаристві Головної Руської Ради і її філій. Люди взяли ся до роботи але — як самоуправа партія — в практиці радше „бавили ся в політику“, ніж свідомо її робили. Початки конституційного життя в галицькій Україні не оставили тривалих політичних свідів ні в політичній літературі, ні в практичних організаціях, хоч національно-політичного інстинкту не можна відновити нашим тодішнім громадянським діячам (пр. ясне поставлене національної окремішности, домагання поділу Галичини).

Сеї „забави в політику“ не зміняли у свідому працю і 60 ті роки мн. століття, кели ми по раз другий айшли в політичний круговорот серед гірших як в 1848 р. обставин. І тоді не бракло нам людей доброї волі, але на тім і скінчило ся. Не було політичної освіти у тодішніх провідників, не сотворено ніякої політичної організації і перші три десятки теперішнього конституційного життя ма вповні страшили.

Політичне підготовлене Франка і його гуртка і охота до політичної освіти у частині академічної молодіжи з початку 90 ти років принесли деякі зміни на ліпше. По раз перший повстали у нас політичні партії з означеними програмами, в ексекутивами і початками організації по краю. Роботи тут зроблено чимало, особливо робила її українська національно-демократична партія, що дала почин і перевела в життя цілий ряд більших справ.

Але і тут основні хиби не дали ся закрити. До тих основних хиб належить брак політичної освіти у загалу нашої інтелігенції. До політичної роботи, а навіть провду — брали ся у нас і дальше люди без значя політичного букваря, не диво, що до вибуху війни політична організація — хоч би і нашої партії — виказувала великі недомагання і браки, котрі не можна було усунути без попереднього переведення освіти і вишколення.

Воєнні події розбили нам майже в цілості і сю нетріаку довокну політично-організаційну будівлю і тепер Народний Комітет жимо вусилля, закликів в часописях і обжикат — не можна повернути до життя і тої мізерії, що була перед війною. Вина сего некорисного явища лежить не тільки в зовнішніх зовнішніх обставинах, не тільки в більшім браку людей — як давнійше — але найголовнійше в первореднім гріху — в факті, що ми ще нині одну з найважнійших людських асоціацій — політику — уважасмо за забаву і беремо ся до неї без знання і вишколення та без серйозного її практикування. На таких основах ми багато вдягти не можемо!

Поперед всего треба нам більше людей з політичною освітою, яких серед галицько-української суспільности є нині заледви маленький гурток. Нема у нас багатої політичної літератури — очевидно перекладної, бо власної поки що ми не витворили — що більше нема у нас нині научно-політичної періодичної преси — журналів. Під сим оглядом стоїмо нині значно

гірше як давнійше, коли мали ми „Світ“, „Народ“, „Житє і Слово“, „Будучність“, „Л тер. Науковий Вістник“, в яких нераз можна було читати зовсім добрі наукові або популярно-наукові статі на ріжні політичні теми. Тепер те вже віддало, не числячи „Шляхія“, які часом помістять політичну статю, які ознак не мають ширшого впливу. Мимо величезного числа ріжних політичних витань, що потребують обговорення і освітлення, нині наша публіка про се не може нічого довідати ся, бє пр „Діло“ за мале обємом, щоби мати місце на науково-теоретичне обговоренє богатых питань, для яких місце тільки в політичній журнілі. Крайна отже пора, щоби у нас випевнено прогалину в правильнім подаванню політичної освіти через основанє політичного двотижневника або місячника, призначеного для образованню нашої інтелігенції.

Треба звінци усунути дилетантизм в політично-організаційних справах. Пожинувши факт, що наша публіка — от хоч би на так званих політичних віздах — не має інтересу аздля незнаня предмету до політично-теоретичної дискусії, не знає вона найчастійше і сего, як практично взяти ся до політично-організаційної роботи, не маючи за собою ніякого вишколення ані практики. Се му можуть зарадити відповідні курси для політичних організаторів, як се є пр. у німецьких соціалних демократах, по яких учасники еліментарних політичних відомостей, кромі теоретичного оброблення партійної програми, одержали би практичне проготованє до веденя політично-організаційної роботи і агітації.

Без введєня в життя двох засадничих річий: політичної літератури, а що найменше науково-політичного двотижневника для нашої інтелігенції — і без практичних курсів для наших політичних організаторів і практичних діячів, ми і на будуче в області політичної роботи останемо — самоуправами партачами без значнійших успіхів з сеї діяльності, будемо і на будуче „бавити ся в політику“, а не її робити!

Д-р Стефан Баран.

Хто проти кого повстав?

Під заголовком „Повстання України проти Смоляного“ пише „Воля Народа“:

„Проти Світа (Народних Комісарів) повстануть не тільки окремі групи, професії та організації. Повстануть цілі області, цілі нації. Повстав увесь Дом, тепер повстала й Україна... Повстане Рада й Україна проти большевиків — се не повстане проти Росії й російського народу, а боротьба з ворогами і російського і українського народу. Скинувши спільного ворога, обидві нації протягнуть руки одна одній, знайдуть спільну мову...“

Все се дуже добре, тільки треба всюди, а в такій важкій справі особливо, вживати цілком точних виразів. Україна ні проти кого не повстала, бо вільна держава по самій природі не може „повставати“. Вона може зібь воювати. Коли хто й повстав проти когось, то тільки зайшли на Україні анархічні елемента проти всенародньої української влади, а їх однедуші в Петрограді, що завдяки пасивности й слабости великоруського народу стали фактичним правительством Великоросії, проголосили війну Україні. Се, зрештою, дрібниця, але треба завше правдиво освітлювати становище, бє й висновки з правдивого освітлення можуть бути не зовсім такі, які робить „Воля Народа“.

За західні границі української держави.

Документи Хмельниччини.

Зрозуміна вага західних українських земель, — Галичини і Холмищини, — для української держави проявило ся вже в початках гетьманованя Богдана Хмельницького. Зарав по битві під Пилявцями відбула ся в гетьманській кааітірі на рада, де передискутовано справу західних границь. Деякі полковники, навіть Виговський і Кривонос, з тактичних причин були противні походив на захід, але гетьман рішив вступити в межі Галичини. Цілий край в одній хвилі спалахнув селянським повстанєм, — навіть польські селяне під проводом Костки Наперського вийшли у порозумінє з козаками. Але Хмельницький ще не мав наміру прилучити тих земель до своєї держави, — не старав ся здобути Львова і Замостя і цілу акцію вів тільки для демонстрації, щоби вимогти на Поляках відступленє земель над Дніпром.

Та хоч Галичини і сусідних областей не прилучено до української держави, не значить се, щоби ся справа не була у козацькій програмі. Сам Хмельницький дуже виразно підніс се в

переговорах у Переяславі в лютім 1649. Виказуючи польським послам неможливість згоди на їх умовах, гетьман говорив:

„Коли мене Потоцькі шукали за Дніпром, був час трактувати зі мною; по жовтоводській і корсунській іграшці був час, під Пилявцями і Константиновом був, на остаток під Замостям і коли від Замостя я шов шість миль до Києва... Тепер вже часу нема; вже я доказав, про що я не думав зразу і дальше, що здумав.“

„Вибю з лядької неволі народ український увесь; а що перше я воював за мою школу і кривду, тепер воювати му за нашу православу віру. Поможє мені до сього вся чернь, по Люблін, по Кракові, і я не відступлю її, бо се права рука наша...“

„За границу на війну не піду, шаблі на Турків і Татар не піднесу; досить маю на Україні і Поділю і Волині тепер, досить вигоди, достатку і пожитку в землі і князівстві моім по Львіві і Холмі і Галич. І ставши над Вислою скажу дальшим Ляхам. Сидіть і мовчіть, Лахи! І

дуків і князів туди загоню, а будуть за Висли кричати, знайду в їх і там певно. Не постоїть мені нога жадного князя і шляхотки в Україні; а захоче хліба котрий з найменших, нехай війську Запорозькому буде послухний..."

Нова війна Хмельницького 1649 р., що скінчила ся зборівським договором, не рішила західного питання Українська політика вібрала там тільки олові попередних побід, укріплюючи своє становище в Наддніпрянщині. В дальших походах 1651, 1652, 1653 р. козацькі війська наближали ся до границь Галичини, але не опанували її на довгий час.

Заключаючи союз в Москвою, гетьман мав надію при помочи царя забезпечити свій державі західні окраїни. Але вже перший похід 1655 р. показав таку ріжницю в політиці обох сторін, що Хмельницький не старав ся навіть займатися галицьких областей. Підчас облоги Львова козацька старшина відряджувала львівським мішанам піддавати ся, щоб місто не дістало ся в московські руки. Таксамо до інших городів Хмельницький не допустив московських залог.

Нові перспективи отворили ся аж тоді, коли Україна вийшла в союз в Семигородом і Швецією. З тачок договору в семигородським востовою Юрієм Ракочим знаємо лише се, що українські послы жадали Червоної Русі (Галичини) аж по Вислу. Подібно також у переговорах зі Шведами посол Хмельницького, Грек Данило Олівеберг, жадав руського та белзького востовства, і також із стратегічних причин Кракова. Шведський король з початку не хотів прийняти цих домагань і задумував прилучити західні українські землі до своєї країни, або віддати їх семигородському князеві. Але се викликало таке обурення серед українських політиків, що шведський посол мусів зараз полишити Чигирин.

Канцлер української держави Іван Виговський такими словами означив державне становище України: Україні домагають ся „права цілої старинної України або Русі, де була грецька віра і де в ще межа, аж до Висли, щоб ми могли задержати се, що здобули своїм мечем (ius totius Ukrainae antiquae vel Roxolaniae, da der griechische Glaube gewesen und die Sprache noch ist, bis an die Weichsel, damit sie dasselbe behielten, was sie mit ihrem Schwert gewonnen)".

Ще докладніше означено західні границі української держави при заключеню українсько-шведського договору в Корсуні 16. жовтня 1657 р. (вже по смерті Хмельницького). Третій пункт доповнюючих договірних статей говорив:

„Його королівська милість (шведський король) має признати і проголосити границі і межі володінь Запорозького Війська не тільки до ріки Висли, але аж до границь Прусс, і обіцую спілними військами добувати держави і замки та віддавати їх в руки Запорозького Війська, таксамо в Литві воеводство берестейське і новгородське аж до ріки Березини“.

Нинішні змагання української держави до трівого означення західних границь можуть знайти оперу у наших давних державних традиціях: се тільки реституція „права старинної України“.

Ів. Крип'якевич

Україна й Польша в мирових переговорах

Польські знаї.

Львів, 5. січня 1918.

„Kurjer lwowski“ гирко марікає, що Українцям признане певну участь в мирових переговорах способом дефінітивним і без застережень, — а „Польським по довгих дипломатичних нарадах і ріжних дипломатичних кодєрожах в найліпшій разі має бути признана „в відповідній стадії переговорів“ співучасть в голосем інформаційним і дорадним“.

Се вважає „Kurj. lw.“ очевидно великою кривдою для Польків і для підчеркнення цієї кривди виводить: „Треба пригадати, що теперішня „українська республіка“ (польський дневник очевидно думав, що написавши „українська республіка“ в знаках наведеня, зменшить її значіння) не була „визведена“, що не має за собою визвольних актів з 5. пахоліста і 13. вересня, що не може покликати ся на жертвенні діла легіонів, довершені в користь освободителів“.

Власне в тім річ, що Україна не була „визведена“, тільки сама визвела ся! Тай армія Української Народної Республіки не те, що польські легіони! Тому значіне України на міжнародній арені кінкаше ніж „визвелої“ Польщі! Чи Польки не ревнують цього?!

Не могути заставити воюючі держави не признати факту утвореня Української Народної Республіки (гей, як би так сила. — бо „добрі воля“ в Польків і!). „Kurj. lw.“ глянє свою досаду ось так:

„Мажна мати ще сумніви, чи є майбань до відбудови своєї свободи нарід, який в тім жа-

кій хвилі, коли гакатистичні методи „визволення й визволення“ банкрутують в могутій імперії, — осмілює ся не тільки в Україні, але й тут у нас в Галичині (мова про реферат д-ра Ст. Барана на Надзвичайнім Народнім З'їзді про земельне питання) витягати в свою програму політичне домаганє „визволення Польків“.

Мусимо сей вквід польського дневника спростувати, а саме: Ані універсал Української Центральної Ради, ані ухвалена на Надзвичайнім Народнім З'їзді резолюція про земельне питання не говорять про визволення Польків, тільки про земельну реформу, яка землю великої власности віддала би в користь селянства. А що в тих областях України, які колись були пошеволені Польщено, велика земельна власність знаходиться ся переважно в польських руках, се чейже не вина українського народу. І годі вимагати, щоб Українська Народна Республіка спинила ся перє демократичною земельною реформою, бо се противить ся інтересам польських відічів.

Здичавілість великоруських мас

Під впливом большевицької політики.

Львів, дня 5. січня 1918.

Про жорстокість і дику боротьбу большевицького салдатства проти українських військ і української людности знаходимо ряд звісток і уваг в київській „Народній Волі“ з 25. мин. м. Особливо виявляла ся та жорстокість при тих нагодах, коли большевикам вдавало ся окружити і обезброїти українські війська.

„Вже обезброїти наш козаків — читаємо там — мучили страшним звірством, вставляли штики в рет, биля прикладами.“

Характерно, що се не єдиний випадок. Се те, про що приходиться ся читати кожний день в газетах в тих місцях, де ленінські ватаги одержали перемогу.

Фінансова політика Української Республіки.

(З. С.) Над кордоном, 1. січня 1918.

На засіданю Малої Ради в 22. ст. ст. грудня прийнято кілька невеликих, але важних законопроектів, внесених Генеральним Секретаріатом фінансів. Виступав в критикю ф. Крижановський, та в оборону законопроектів товариш Генерального Секретаря фінансів проф. В. Магурекко.

Законопроектів сих п'ять: про державні кошти Української Республіки, про Головну Скарбницю та Державний Банк України, про скасування Дворянського та Селянського Банку і про поверненє зиску з цукрової монополії на Україні в користь Української Республіки. Законопроекти ці дуже коротко виложені і тут їх цілком подаємо.

Державні видатки України.

Всі державні податки і кривутки, які на підставі існуючих законів збирають ся на території Української Народної Республіки, визнають ся прибутком державного скарбу Української Республіки.

Головна Скарбниця.

Для прийняті і переховуваня прибутків державного скарбу і видаваня сум на державні видатки закладаєт ся Головна Скарбниця Української Народної Республіки.

Всі існуючі на території України губерніяльні і повітові казначейства стають скарбницями Української Народної Республіки.

Обовязки Головної Скарбниці, до виданя особливого статуту і штатів цієї Скарбниці, доручаєт ся виконувати Київській Скарбниці.

Концентруймо капітал!

Повини до суспільности в українських фінансових кругах.

На Надзвичайнім Народнім З'їзді голова УПР. д-р Евген Петрушевич, відповідаючи на закид опортунізму в тактиці УПР., сказав, що до тактики, якій її противники закидають опортунізм, заставило УПР. між ин. важке економічне положенє нашого народу. Що иншого — говорив він — Чехи, які економічно такі сильні, що обійдають ся без помочи держави і не потребують нічого бовтти ся, а що иншого ми, які муємо старати ся, щоб відбудова краю хоч в часті принесла нам користь, а не зруйнувала нас до решты.

З сих слів ясний стане звязок між економічним положенням і політикою. Такий сам звязок є між економічним положенням і духовою

Мимоволі напрошуєт ся порівняти з тим, як поводило ся і поводити ся українське військ згадати обезброєня богданівцями київськими, большевиків, тих большевиків, що вирізували вимя в коров, гвалтували дівчат, щоб зобачити скільки ще, на превелике шастє, глибокої культуристости таїть ся в серці нашого народу.

До цього часу нам ще не відомо ні про одно насильство наших козаків над обезброєним ворогом громадського добробуту. Не знаємо, чи вистарчить сеї культуристости на далі, чи вдасть ся і на далі стримати чутє пімстї та гіркої образи, котрим так легко захоплюєт ся темна маса. Треба вірити, що нікому не доведеть ся червоніти за наш нарід, що й на самі темні кола його будуть далекі від того, щоб добувати раненого брата.

Звичайно в неводженю ленінського війська можна бую-б бачити просто наслідок непрохадимої народньої темноти.

Але придивляючись до всього сучасного політичного житя, прийдеть ся признати, що в дичавілости великоруських мас повинна не одна народня темнота. Наші скарбниці не менше темні від салдатів Леніна Ульянова і Троцького Бронштейна, і проте за ними лежи що не числить ся подвигів, подібних до висшезгаданих. Очевидно багато залежить від тих, хто стоїть на чолі всього руху та всі керує. Другими словами мовити — большевицький злочинства є наслідок всеї ленінської політики. Не треба далеко ходити, щоб знайти сьому докази.

Довелі глянути на теперішнє житє в Петрограді, Москві і других місцях владичества большевиків. Се безупинна стрільба на вулицях, страшні самосуди, розстріли по приговору двох п'ятих краснегвардейців, пожари, безчисленні арешти; розгон зібрань, кара за віданє слова.

„Як не погано хоть тепер в нас, — закінчує свої уваги „Нар. Воля“ — а все в богатах разів красше ніж в раю, утвореному петроградськими штик-соціалістами“.

Генеральному секретареві фінансів доручаєт ся виробити і внести на ухвалу Ради статут і штати Головної Скарбниці Української Народної Республіки.

Державний Банк.

„Київську Контору Государственного Банка“ перетворити в Український Державний Банк, який має тимчасове керувати „уставом государственного банка (т. II. ч. 2. Ст. зак. Рос. Имп.). Сей-же Банк має взяти на себе тимчасове на себе всі функції Київської Контори Українського Банку.

Всі місцеві установи „Государственного Банка“ на території Української Народної Республіки стають відділами Українського Державного Банку.

Скасування Дворянського та Селянського Банку.

Відділи „Государственного Дворянского Земельного Банка“ та „Крестьянского Поземельного Банка“ на території Української Народної Республіки скасувати, а служачих лишити в штатом у звичайному порядкові.

Ліквідацію означених банків доручити генеральному секретарству фінансів в порозумінні з генеральним секретарством земельних справ.

Цукрова монополія.

Цукрова монополія, яку заведемо з 1. грудня 1917 року на території Української Народної Республіки, внаслідок ся виключив правом Державного Скарбу Української Республіки.

культурою народу. І для політичних змагань і для розвитку культури являєт ся основою економічна сила народу.

Пригадуємо громадянству сю стару правду з приводу нової емісії акцій Земельного Поточного Банку, сеї першої української акційної спілки в Галичині. Ми не маємо великих капіталів, але — хоч ми не є богатою суспільністю — все таки маємо досить грошей, щоб, скооперувавши їх в фінансових інституціях, утворити великий капітал, який грає таку рішачую роль в модернім суспільнім житю.

Найбільшим концентраційним очередком для українського гроша є поки що Земельний Поточний Банк і туди повинні пожити наш гроші, користуючи з нової емісії акцій.

Особливо в теперішнім часі, де скільки гроша в руках одинці значно зросла, невідомий Земельного Поточного Банку, яких ціна

НАЙХОСЕННІЙШИМ ДАРУНКОМ

для кожного
- 6 житева -
- - поліса - -

Карпаті

з VII.
воєнної
позички.

РІЗДВЯНИМ

НОВИНКИ

Львів, 5. січня 1918.

— Організоване української армії. З над кордо-ну пишуть нам: Українські часописи, що попали случайно в наші руки, принесли отсей телеграфічний приказ Генерального Секретаріату Української Народної Республіки: Начальному вождю українського фронту, Ковія 1. Румунський фронт: українському комісареві Карлеву. 2. Південно-західний фронт: командуючому південно-західним фронтом. 3. Південно західний фронт: українському комісареві Певному. 4. Штабови 34. корпусу 5. Одесса: штабови округа 6. Одесса: українському комісареві Поплаков. Приказ Генерального Секретаріату Української Народної Республіки ч. 64 з 30. грудня 1917. Установлені тимчасового однострою для національної армії: 1. Всі козаки української національної армії мають однаковий однострій. 2. До часу демобілізації остаєть ся одностроєм української національної армії однострій російської армії з ось такими змінами: 3) Нарменники зносять ся 4) Рід зброї буде визначати ся на ковіри, якого край буде обшитий чортим смужком. На горішнім краю пароль буде означати рід зброї, на долішнім число або назва відділу. 5. Військи: для піхоти пешестрельні хриси, для кавалерії—шаблі, для артилерії і інших родів військ ті ж самі відзнаки, які вони носили в російській армії. 6. Приналежність до козацтва буде визначати ся срібною лентою (борта), пришитою на зовнішній стороні правого рукава повисше ліктя; лента кінчаєть ся тупим кутом в напрямі рамени. 7. Підфіцарські степени установають ся такі: розвик, четар (Zugkommandant—прим. Ред.), бунчужний (фельдфебель). Офіцарські: полусотенний (молодий офіцар), сотник, курінний, осавул (підполковник), полковник, отаман бригадний, отаман дивізійний, отаман корпусний, отаман армейський і отаман фронтовий.

— Сан польської різдвяної нечі. В журналі „Wiadomości polskie“ за січень д-р Доборжинський розглядає вигляди розвитку польської держави супроти змінених відносин політичних на сході Європи. На заході — міркує автор — замкнений для нас шлях національної експансії, мусимо обернути наш похід на схід. Росія, яка тут могла нам ставити перешкоди, нині розвалена. Найсвітліші традиції польської держави се часи наших походів на Росію і часи, коли ми володіли руськими землями. До границь давньої Конгресівки ми обмежити ся не можемо. В будучім поході на схід одиноким противником нашим може бути молода українська держава. Горе нам, коли вона вспіє zorganizувати ся і зрости в силу. Мусимо її випередити в zorganizованю своєї армії. Спірні території: Холмщину, Волинь, Східну Галичину мусимо задержати.—Як бачимо, невдовзі проголошені війни українству на сході; розмах і запад до бою на аби який, та на щастє у лицаря поки що сил не має і молоді української державі безпомічний польський бастард державний не рівня. А паче те, щоб в неге не вирости роги, вепиють в пору надбати керманчї української республіки.

— На що колядувати? У нас задержав ся стародавній звичай в часі коляди збирати датки на різні загальні цілі і то не тільки церковні, але і громадські чи народні. Безперечно, що і в часі сегорічної коляди наші свідоміші люди не забудуть про сей гарний звичай і йдучи з колядою від хати до хати, будуть збирати датки на загально народні потреби. Яка найпильніша нині народна потреба і на що наші свідомі громадяни і громадянки повинні в сім році в часі надходячого Рождества Христового збирати грошеві датки? Такою загально народною потребою є нині скріплене Народного Фонду, про котрий наше громадянство в часі війни майже зовсім призабуло. Зближаємо ся до закінчення війни і рік 1918 принесе нам давно вижданий мир. Прийде нагода і можливість віднови нашого політичного життя і наших політичних організацій, що буде вимагати великого грошевого накладу, якого наша начальна політична організація — Народний Комітет — нині зовсім не має. Вже тепер оборона zagrożених прав нашого народу в Галичині — гроза придученя нас до Польщі — вимагає ширшої акції, якої доси наше громадянство не підверло грошено. В Києві — давній столиці української держави — повстала самостійна українська держава. Нам в Галичині натомість угрожує ще небезпека, що готові нас віддати під польське панованє на вічну неволю. Для відвернення

держави і інтереси економічні України, самі вже висунуть на денний порядок національне і державне питанє, будуть навіть рішаючим в нїм чинником, національне почутє радше їх впливом, силою додатковою”.

Вже з адміністраційних причин російська держава мусить розпасти ся принайменше на три часті, великокурську, українську і польську. На сім поділі з конечности впретє ся і внутріш на політика Росії. Поділ буде тим більше конечний, що російська держава має три промислові центри: найсильніший варшавсько-лодзьський, слабший московсько-ярославський і найслабший харківський. Великоруси мусять виступити проти сильнішої економічно Польщі, Україні проти двох могутних конкурентів Москви і Польщі. „Найбільше заінтересованою в тій боротьбі о політичний поділ Росії буде територія українська — Україна, звідси і гийде перший поклк до неї”.

„Політична самостійність України себто політична відрубність не лише зглядом Польщі, але також і зглядом Великоруси, умотивована тим, що не лише одній Польщі, але також і Великоруси вона виставлена на перші стріли економічного і культурного гизиску, обоім їм виставлена вона на жир, обі вони тягнуть з неї живні соки... Отже яке становище займе Україна зглядом Польщі, таке саме становище буде мусіла заняти і до Великоруси. Як проти Польщі, так і проти Великоруси вона мусить виступити до бою; проти обох тих націй буде дєбнвати ся політичною відрубністю, політичною самостійністю. Самостійність політична України, то conditio sine qua non її економічного і культурного розвою, усїас взагалі — можности її екзистенції...”

За прикладом України підуть до самостійности і інші народности російської держави. „Одна Польща виступить проти такого політичного поділу Росії. В її одній лише інтересі буде лежати задержати теперішню єдностійність політичну Росії, бо лише при теперішній єдностійності Росії і можливий дальший її економічний розвій. З поділом Росії на відрубні політичні організми утратила би Польща всі теперішні ринки, від котрих зависить її дальший культурний розвій.” Се вже, поясняє дальше Ю. Бачинський, може видавати ся дивним, бо Поляки, особливо в Галичині, все піднесять клич боротьби з Москвою о самостійність Польщі. Але се можливе тільки тому, що Поляки самі не розуміють своїх житєвих інтересів і дають ся ошеломлювати традиціям з 1831—73 рр. Польська буржуазія в Росії орієнтуєть ся ліпше у справі і вона за ніяку ціну не думає вилучувати ся від Росії. За нею піде і ціла польська суспільність.

Чи все те не виглядає на „пророцтво”, — так що до Польщі і до України? Приємне почуванє мусить мати автор, що так докладно передбачив розвиток відносин, що його теорія так вірно єповинила ся. Є се свого рода сатисфакція при вмілім орудуваню фактами знайти як би „закон”, що „править” суспільністю...

В однім передсказаню Ю. Бачинського не сповнили ся. Він передбачував, що самостійність України буде кличем передовсім української буржуазії; аж вотім, як політична самостійність буде запевнена, візьметь ся своє діло пролетаріят йдучи за кличами соціальної демократії. Тимчасом тепер бачимо, що при кермі української держави є не буржуазія, а саме представники пролетаріату. Чи се справді так, чи може під одною назвою скривають ся інші явища? Чи се скок у розвитку, чи природний розвій подій? Які можливости можна передбачити у суспільній і політичній будучині України? Се питання нерозв'язані для нас. Автор „України ingredientii” повинен би вяснити сі квестії, може в нових передсказанях буде рівно щасливий, як у давніших. — К.

ХТО ХОЧЕ певно і скоро інформувати ся про Поділ в Українській Республіці, — той мусить читати „ДІЛО”. — Наших Читачів і Прихильників пресами привидувати „Ділу” нових передлатеннів, бо тільки таким способом може часопис удержати ся і поступити вперед в області часописної техніки і інформаційних вимог — — —

носитє всего 400 корн, повинні розійти ся між нашим населенєм на великі мільони. Бо що значить тепер 400 кор. хоч би для небогатого перед війною селянина? Перед війною селянин акції Земельного Банку Гіпотечного не купував, але тепер, коли села складають по кількадесят тисяч на кожду воєнну позичку, — чей же кожде свідоме українське село повинно бодай стільки, що на одну воєнну позичку, зложити на акції Земельного Гіпотечного Банку. І ми думаємо, що вложило би, як би тільки довести сю справу до його свідомости, — задача, яку повинні взяти на себе священники, учителі, повітові організації, взагалі всі ті, що мають безпосередні зв'язки з селянством.

Очевидно, інтелігенція — світська і духовна — повинна піти з добрим приміром на переді. Кожі селяннові треба ще вяснити, що таке акція Земельного Гіпотечного Банку, то інтелігенція сю справу вже добре розуміє.

Вона розуміє, що акція є найліпшим способом локацією капіталу, отже повинна й сама скористати з нової емісії акцій Земельного Гіпотечного Банку і вяснити се широким селянським масам.

Отже до діла. Ми, що так часто любимо пекшкати ся на Чехів, повинні масовою участю в новій емісії акцій Земельного Гіпотечного Банку хоч сей один наш банк поставити на такій висоті, на якій стоїть цілий ряд чеських банків.

Д-р М.

Нові вибори в Еспанії.

МАДРИД (ТКБ). Король підписав розпорядок, яким розв'язано Палату послів. Нові вибори розписано на день 12. лютого. Ново вибрана Палата збере ся 12. марта.

Вільзон до Лойда Джорджа.

ЛОНДОН (Райтер). Лойд Джордж одержав отсе письмо президента Сполучених Держав Вільзона:

Я певний, що висловлю почуваня і наміри так народу Сполучених Держав як і мої власні, коли Вам, а через Вас правительством і народови Великої Британії перешлю свою заяву ірраціоналі і рішучости ужити дальше кож дої руки і кожного помічного способу в Сполучених Державах, щоб сповнити єбвобязок добути для світа почесного і триакого мира, який, опираючи ся на справедливости, запевнить великим і малим народам рівне право.

Сповнені пророцтва.

В 1895 р. вийшла першим виданєм скрем ма книжечка — Україна ingredientii Юліана Бачинського. Певна сього суспільно політичного мислю викликала невдоволеня, так на право, як на ліво. Автор на драгоманівський спосіб кенкував собі з народовецьких святощів, галицького патріотизму, галицьких партій і т. д. і се могло єбурити до живого тодішних політичних проведирів. З другої сторони він ставив національно-політичні справи так оригінально і самостійно, що згодити ся з ним не могли навіть Драгоманов і Франко. Чому се так було, можемо зрозуміти аж тепер, в иннішну хвилю.

Знаходимо в сій студії вперед дваццяти років погляда, що тоді могли вважати ся утопіям, а нині перемінили ся в дійсність. Особливо інтересні два питання, про конечність самостійної України і про природність польського русофілства.

Російське самодержавє, писав автор, саме відірвало свої основи, бо дало унасти мужицтву, що було історичною відпорою царату. Нова російська буржуазія жадає політичних реформ; як же прийде свобідніше житє, вийдуть на верх явища, яких абсолютизм не хотів бачити.

„І між справами, які пов'язані на порядок денний, прийде також і правно-державне українське питанє, висунене на порядок денний, силою фактів не так формально-національної натури, як нпр. почутє національної самостійности і відрубности язика, так слабо се розвинені між українською суспільністю, а радше глизкою фактів натури економічної і адміністративної. Високи адміністраційні російської

Заходом Тов. „Українська Захоронка“ відбуде ся дня 13. січня с. р. в великій салі Музичного Тов. ім. Н. Лисенка

Маланчин Вечір

в добірною програмою при співучасті військової музики. — Хто захоче шеня не сдержив, зволить ласкаво зголосити ся в днях 10, 11 і 12 години 5—6 вечером в льоквали Товариства при вул Руській ч. 8. Н. скоди

сего страшного лиха треба нам сильної політичної організації, треба нам сильного Народного Фонду. Тому всі наші свідомі люди нехай в сім році колядують на Народний Фонд, а зібрані гроші присилають поштовим переказом під адресою: Красевий Союз Кредитовий у Львові, ринок ч. 10, вкл. кн. 5000. — Колядуймо всі на Народний Фонд.

— Да українських сердець. Коли під віконцем зазвонить колядка і шістьм, любовю огорне весь світ, Ва, братя і сестри, подайте дарунок для бідних, прибитих нещастем сиріт! — Колиж в вашій хаті будуть щедрувати і долі та волі желати муть вам, нехай відозветь ся в нас широм серденько і жергеу най зложить в хосен сиротам! — На їх багькв тілі трава зеленіла, на їх білих коськах нам волє росла, на їх темній крові встала Україна, до жертеи любови нас кличе вона. — „Фонд ім. митр. Андр. Шедьтицького для українських сиріт“ „Дністер“ кн. 10-300.

— З Філія „Союза Українок“ в Перемишлях. Нам пишуть: Для 12. грудня уряджено Миколою для убогих дітей народної школи ім. Шашкевича і школи варах. Видограю одиактівку „Ляльки“, а відтак роздаю 350 даям пакуночки з солодошани Фонд на закупилис дарунків становила вібка під церквами, яка винесла 189 К. 6 с., а села Негрибка і Бушковичи жертаували дари в натураліях, за що ім на тім місци складатмо сердечну подяку. При тій нагоді Філія Союза просить перемишське громадянство о складанє перчитаних часописів в Сорочиня Базарі, відки вони призначені для хорих жовніврів в шпиталях. Як звісно, члени Союза відвідують хорих українських жовніврів по всіх перемишських шпиталях, причім обділюють їх по змові часописами і папіросами, що потагає за собою певні кошти, а вклади члєські, які добровільні датки не вистаряють на покритє тих коштів при зростаючій доріжні тяголю і переплати часописий Тому просимо шан. громадянство Перемишля прийти в поміч Товариству в висше поданий спосіб.

— Наступне число „Діла“ вийде в четвер о 2-ій годині пополудни.

— З недавніх окопіа. Пишуть нам: Сумне вражєнє обгортає душу чоловіка коли оглядає місця недавно відбитих боєв. Довело ся мені власними очима оглянути місто Рогатин, місце недавніх кривавих боєв. Через саме середмісь себто ринком тягнути ся помітаєи клячєсти дротн а людські мешканя замінєно на окопи. Руїна за руїною, згарнища за згарнищем, мешкі або більшє купи румовища, обдерті і обсмажені стїни домів, відкриті челюсти пивниць — отсе вид недавнього гарного міста. Та житє людське мусить плисти далєше. Серед тих звалищ і в них самах побудовано шаласи і тут сконцєтровано цілу торговлю і промисл. Купці і торговці з вїлякого рода товариам помістили ся в вузках келях великих деревляних бараків й деякі на столах і стлєках під відьми не бом збувають свої лихі товари за великанські гроші. Недостача мешкань відчуваєть ся дуже, бо деми, які лишили ся під занєлє німецьке військо. Поживи значна недостача, а що є, стоїть дуже високо. А як живеєть ся українському населєню — може дєхто сантє цікаво. Відпо. відь на се корєтка. Ог як на вїні. Все заавєрєво. Придерєна до житя українська гімназия. Бурсу даєть Бог. Каса живе. Товаришське житє нікє — ба навіть нема де зайти на теплий чай. Жив би одинцем. З дому до службовиць обовєкєв, звідти до дому тай кнєць. — Денис Кушка.

— „Красев Товариство укр. правників“ і „Судєвська станова Комісія“ при тм Товаристві утворєна, відновили свою діяльність і урядують у Львові при вул. Блахарьській ч. 11. Прохитє ся всіх, хто знав би про случєи нехтованя української мови по урядах, щоби доносили про них висше згаданій Комісії. Визивєть ся рієночасно тих, що старяють ся о посади або аванс в суді, щоби доносили се Комісії, подаючи свої адреси. — Дністрянський, голова. Ільницькаий, секретар.

— Свобода приносить в рївняннє числє в 5. січня 1918 ось такий зміст: Христо: раждаєть ся — С. В.; Ставляєть до народної праці — д р Кость Левинський; Україна бере участь в мирових переговорах: Ті що мають власть в Українській Рєпублиці — д р Михайло Ломницький; Чи ми приготовані до мира — д р Стефан Витанцький; Українська держава за княжє чє сів — К.; Названчаний Народний Зїзд; Рєклямації в війска; Навідни Волєнь — Федь Пєлашує.

Наші шкільні й наукові завдання по війні

Inier arma silent mutae. Отсю стару приповідку ми, Українці, аж надто тїмно. Справді, ніде науковий білицє під сю страшну звігову звіріюху не був такий мізерний, як саме у нас! Розумієть ся, нам нема чого навіть виправувати ся. Аїжеж наша тутешня українська інтелігенція майже вся поголовно у війску, де оче видно не місце і не час на науковї досліднї й виданя. А знову закордонна Україна не такий час переживала й переживає, щоби віддавати ся кабінєтній праці. З початку було їй не до муз, бо цілу її скувал страшний московский абсолютизм, тепєр же всі сили мусить вона зуживити на будову власної державности серед бракуху абрєї і підступнє ворога.

Але хоч як не на часі тепєр академічна робота, то всеж ніколи не вадить — навіть у найгіршєй часі — поговорити про академічні справи, пригадати громадянству про істнованє рідної науки й поговорити про її потреби. Рієно чи пієно — буря мнєє й настєне змога до мирної праці. А серед усєкої иншої праці — наукова має також не останєє значєнє, скажу більше — має першоряднє значєнє, бо від тбо чє иншого положєнє рідної науки в великій мірі залежить і усїх иншої праці. А надто тепєр, коли чекає на нас величєзна простє робота — відбудова зничєного вїєною передвїєного набутку й будова власної державности. Тому, гадию, читачіа не ацєвує предмет моєї статї.

Рієно перед роком на сім саме міци порушнє був я сирану одної галузи нашої науки — історії. Рїк вїєни ні в чїм не змінив дєвєратів, висловлєних у тїй статї. Назваки, приєвнєши нас до зїєнїюваня нашої споконвїєчної мрїє — рєалїзації української державнї, тільки потвердив їх у найнїшій мірі. Сподїєвано ся, що наша молода рєпублика в недалєкіи уже часї перєзєдє всі ті дєзїдєратї в житє.

Сим разом хочу поговорити про наші наукові потреби в инших царинах українознавств, передовїм на полі рідної літератури й фїльмольогії.

Вже перед вїєною дуже дїтєливо давала ся відьчутї недостача наукової історії української літератури.

Правда, спромогли ся ми вже на пару популярних оглядів нашого письменства, але ріє очевидна, не могли вони заступити докладного наукового огляду його, бо й самі такі популяризації, щоби бути добрими популяризаціями, вимагають істнованя солїдного наукового курсу. А його у нас і досї не було мїмо довголітнього істнованя аж двох катєдр історії української літератури на львівськїм унїверситетї! Давно вже наші визначні люди відчували сю прогалину в українській науці. Аїже ж ще Драгоманів мєрїз про написанє історії української літератури в звязку з історією нашої культури. Думає про се й покїєний Франко. Та обом їм суворє дола не дала змоги довершити сього дієлє, хоч саме вони найбільше може були покликанї до того, щоби зробити його і зробити як найкращє. І от ми й досї можемо похвалити ся тільки фрагментом такої роботи — славно звїєним нарисом проф. М. Дашкевича, — але він же в природі рієи неповний, бо се лише критика на працю проф. М. Петрова, не кажучи вже про те, що від появи сього нарису минуло вже чимало літ, які принєсли й більше літературних творів і більше історично-літературних розвідок. Але основний метод, програма, спосіб вєрєцєюваня історії укр. літератури вєстали ся в сїй одинокїй в своїм родї праці не перєтарїлини й ждуть, щоби новий дослідник положив їх у основу повного й систематичного огляду історії нашого письменства. Потреба такого огляду стає тиа більше пєкучою, коли перед нами відкрїєла ся можливість всєстороннього, ширєкого розвнтку нашого шкільництва. Аїжеж і учтелї будучих укр. гімназїй і студєнть укр. унїверзитєтїв без такого огляду будуть як без рук.

Отже поява його є пєкучою потребою й можна сподїєвати ся, що наші вчєні чїєнати муть ся в сєю потребу й пєстаряють ся їй як найкращє. Заспокоїти, а мїністерство просїти Укр. Народної Рєпублики доложитє усїх зусиль, щоби така праця дїєсно появилє ся.

Йдучи на зустріч згаданій потребї, проф. К. Студинський на засїданнє історично-фїльмольогїчнєї секції Наук Товариства ім. Шевченка, висловнє наїр приєступити до опрацьованя подібного курсу, який думає дати в кількох томах (до 5-ти). Бажаємо йому якнайкращого й най

швидшого доведєнє свого наміру до кінцє сподїєаємо ся, що й відомий закордонний вїєний проф. Вол. Перєтє не занєдбає подарувати нашої науці й нації таку саму основну мєтєграфію.

Само собою розумієть ся, що крім істнованя нашої книжної літератури вартє мати також вїєний систематичний огляд нашої народної свєстности.

Поруч з великим науковим оглядом мусить повияти ся й прозорий популярний підручєк, котрий би в легкій і займаючій формї давав рєгляда літературних фактів і їх історії.

Далєше конечно потрібна нам історично-хрєстєматїя нашого письменства, без якої не викладати його історію по школах і яка повинна бути в руках у учєнїкв поруч в підручєком до літературної історії. Досї ми мали хрєстєматїю — Огоновського (чєк що не вїєнє вати за Головацького), але раз, що вона вєстєрїєла й мєловна, а другє, зробила ся вєдєкє бблїєграфїчною рїєакцією.

Були б се найважнїші дєзїдєратї в історії літератури. Очевидно, можна би вчєнїх їх розширити, та се перєйшло-би вже за рєнєшєї статї.

Конечнє напр. було би популярнє вїєнє в перєкладах на літературну мову рїєнних памїток, як от літописїй, козацьких хрєстєшо-щє. Конечнї також повнї критичнї вїєнє творїв наших клєснїкв новїшого часу й масовї виданя окремих їх творів, і т. д. Сєє конечно в інтерєсї шкільної і позашкільної ти, що можна мабуть бути певним, що й вєстєрєство просвїтї і пєодинокї органї мїєнє самоуправнї Української Народної Рєпублики занєдбають сєї справи, такої важної для національного розвнтку й усвідомлєня найширє народних верств.

Тай приватнї видавнїцтва, числєчїи тим кольєсаганим просто рїєком, який перед ними відкрїєвають ся, й собі розвнтє по вїєні на сім полі интензивну діяльність, за снм піднесу ще тут потребу систематичного огляду історії нашої культури, а зокрєма рїєї театру й мїєстєцтва вєзгалї.

В області мови потрібна нам перєдє історична граматика української мови, якої прєвєднїий жалє і сором, досї не маємо. Зєє ся би і добра популярна граматика, але щє що можна обїєтн ся й істнуєтїми. Зєєє під рукою у мене є дуже гарна спроба таї підручєника — початковї аркуші популярної української граматики проф. Василя Сїмєвичє, ного із краснїх знавцїв нашої мови, так, що до сього ми можемо бути спокїєнї. (П. Сїмєвич єзанїтий тепєр як учтєль в однїй українських таборів в Нїмєччинї, йдучи вєстрїч відьчуваній потребї, єзанїєв прозору вєлярну граматїку, яка саме друкєуть ся в вєрїєвій друкарнї. Можна напевно сказати, щє граматика з відповїдними змінами приймєть по школах на Українї). Разом з тим дуже єє би — і по той і по сєй бїк кордо-дє Словарєчє наших варваризмів, де було б вєчє, яких слів треба стерєгтн ся та які з них слїд уживати.

В звязку з снм стоїть також справа вїєнєнєнє і уодностайнєнє нашої правопису, про се може згадати лише побжно, вислєючїи надїю, що укр. держава нарєштї остєно розвїєє сєю болєчу справу і покладає дотєпернїшнї рєатїєнї.

На сім я влєстиво й мїг бє сїєчїєтн уваги, але з огляду на те, що є ще кїдєнєтань з инших областїй, хочу й про них вїєтн, бо годї їх відклатити знову на рїє в єнє на близький мїр.

Отже мусу підєкрїєтн щє потребу рїєчнєного атлєсу України. Має такий атлєс, яке значєнє в справї національного вїєнєнє значєнє се большєє з моментом відновлєнєнєї державнї. На жалє досї не маємо — мапами в історії проф. М. Грушевського вїєть спробу в сім напрямї, а без такого вчєйже не можна пожитєчно провадити вєдєкєв історії, нї географії рідного краю.

Щє до самої історії, то тут Богу до вїєнємо праці проф. М. Грушевського, а в географії і дав ї — свїєло можна надїєтн щє неоднє даєть д р Ст. Руднїцький. днєнїи вїєнєшла його популярна географїєїєнї, а в недєвзї — можемо з утїхою вєєє сєю вїєраднєю вїєтєю з нашою грєєє — має повияти ся накладом Наукового Шєвченка йогож таки величєзна спїєнє України.

НА КОЛЯДУ

для жовнів і Українських Січових Стрільців:
Львів, Днестер, книжочка вкладкова ч. 9880.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ!

Як бачать читачі, порушені справи дійсно болючі, такі, що про них варто говорити й думати над їх переведенням у життя. Треба надіятися, що наше правительтво поставить ся до них з належною увагою. Спеціально торкаєть ся се міністерства, яке, мабуть, доложити всіх сил, щоби дати нашому шкільництву й ширшій громаді потрібні наукові підручники. Справа не терпить проволочи і слід уже тепер утворити комісію, котра би заняла ся її організацією і здійсненем.

Годі надіятися на ініціативу і самодіяльність окремих людей або інституцій. Справа ся надто близько обходить цілу нашу державу й вимагає саме державної помочи й проволочи. І взагалі на полі видавництва мусить українська держава проявити як найбільшу діяльність, щоби подолати те, що віками недола було пропущене. Мусимо як найшвидше стати в ряді культурних народів, а се в значній мірі залежить саме від держави. Розпоряджуючи великими сумами може вона поставити просвітну справу на належній висоті, а передовсім кинути в народ масу дешевої літератури. І кинути не на осліп, а організувати справу просвіти систематично й планоно й притягнувши до неї всі живі сили країни. Висловити як слід се кельо сильне завдане може бути під силу тільки держави.

Тільки при її діяльній помочи зможемо в короткім часі надогнати інші шасливіші народи й отрясти ся з того культурного омертвіння, в яким тримало нас московське пановане. Мусимо напружити всі сили, щоби наблизити ся до заходу, а для цього крім влекання й розвинення свого власного, треба думати й про те, щоби культура заходу як найскорше доходила на Україну безпосередно. Для цього ж нам треба як найкращого й найширшого знання західно-європейських мов і тому наука сих мов повинна бути під особливою опікою держави й громадянства; треба як найбільше перекладів дотеперішнього культурного доробку заходу, тому і на сій полі держава мусить вести перед. Державним коштом повинні вийти всі найкращі річи з західно-європейської літератури й науки, аби український народ не пас замість і не був і під сям оглядом залежним від Москви. Крім організування праці коло цього пересадження європейської культури на Україну й участі в видатках на се пересаджене, повинна молода Укр. Республіка рішучо відхилити в-які спроби сусідів навязати їй літературну конвенцію. На Україні має бути повна воля й спримога видати закордонні твори в українських перекладах аж до того часу, поки ми не станемо з дотеперішних жебракв такими культурними богачами, як Німці, Англіїці або Французи.
Вол. Дорошенко.

Колядуйте на Народний Фонд!

Коляду виславте під адресою; Союз кредитовий, Ринок ч. 10., книжочка вкладкова 5 000.

Війна в Італію.

ВІДЕНЬ (Ткб). Урядово оголошують дня 4. січня: Нічого важного.

Війна на Заході.

БЕРЛІН (Вольф). Урядово оголошують дня 4. січня:

Майже на цілм фронті прийшло до оживленої боротьби обосторонної артилерії. Ясний, зимний воздух сприяв огневій боротьбі, головнм при англійських наступах на схід від Іперн і на північ від каналу La Bassée, які не вдали ся — також при наших підприємствах на північний схід від Моеув'єс. В Шампанії взято бранців і здобуто кілька кулеметів.

НІМЕЦЬКА ЧАСОПИСЬ!

НА ЧАСІ

Просимо передплачувати одинокі тижневики „UKRAINISCHE KORRESPONDENZ“ орган „Народного Комітету“ — який інформує чужинців про політичні амагання українського народу. — Умови передплати: річно 12 кор., піврічно 6 кор., 50 сот.

Гроші прошу слати: Wien, XVIII., Karl-Ludwigstrasse 31 5

О П О В І С Т К И.

Неділя, 6. січня 1918.

Наші: греко-кат.: Нав. Ровд. Хр. — римо-кат.: Трох Кор. Вавтра: греко-кат.: Рідво Христ. — римо-кат.: Валентін. Повавтра: греко-кат.: Соб. Пр. Бог. — римо-кат.: Севериня.

— „Для письменника-старця“ зложив п. ради. Ониськевич від себе і від товариства з „Центральної“ 13 кор. Наші читачі не забудуть за сю складку в часі рідвяних свят!

Дирекція української приватної гімназії в Геведенці ведає до відома, що в згаданій гімназії можуть найти занятя від 15 лютого 1918 три учительські сили: 1) класичний філозофог (евентуально учитель латинки й иншого предмету), 2) історик (історія й географія) і 3) германіст. Можуть зголошувати ся й жіночі сили учительські. Платня після умови з дирекцією. Зголошення (письменні) до Дирекції гімназії в Городенці.

Найліпшим Новорічним дарунком для родини

є забезпечене її будучности.

Такий дарунок може зробити кождий, о безпечивши ся в VII. воєнній позичці.

Розуміть ся само собою, що кождий Українець забезпечуєт ся тільки в українським товаристві забезпеченя на житє і ренти „КАРПАТІ“ у Львові.

Для тих, що розпоряджують більшою гротівкою, „Карпатія“ завела

обезпеченє з одноразовою премією.

Хто має

облігації попередних воєнних позичок,

не потребує платити премії грошми, бо „Карпатія“ приймає замість грошей ті облігації.

Поясненє в справі забезпеченя з одноразовою премією, в справі заплати премії облігаціями давніших воєнних позичок і всяких инших поясненє уділить кождому дирекція „Карпатії“ у Львові, вул. Руська ч. 18.

НА Д І С Л А Н Е.

Красний адвокат

Д-р **ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ** веде канцелярію у Львові при вулиці Краюцінна ч. 6. 60-2

Адвокат **РАТЛЕР** в Балигороді прийме зараз **рутинизованого конципієнта.** — Услівя корисні. — Віаносини аврорваційній ненайгірші. 526 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

ТЮТІОН годі добути, а курити хоче ся; тому поручаю знаменитий „Erstatz“ так званий „Табакон“, пробний пакет коштує 60 сот. Виключне заступство у перфумерії **ФЕДЕРА** 4986 13-7 Львів, Синистука ч. 7.

Мешкане кавалерське в обстановою і харчем випайку в Станиславові. — Інз. Leon Senyk, Ropczuce. 568 3-3

Україна між Польщею і Росією.

Історичний огляд відношення польських і російських революційних партій до справи самостійности українського народу дає праця

Д РА МИХАЙЛА ЛОЗИНСЬКОГО „ПОЛЬСЬКІЙ І РУСЬКІЙ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ І УКРАЇНА“. (стор. VIII+200. Ціна 3 кор.)

Того ж автора „ЛЮДИ“, біографічно-літературні нариси (Драгом'єв, Франко, Павлик, Сембратович, Бернзон, Рекаїн, Крапоткін, Толстой, Тургенев, Гарібальді) з портретами. (Стор. 132. Ціна 1 кор. 50 сот)

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

ПОРУЧАЄ:

АДРЕСА: **Відділення для Українського Товариства** WIEN, VILKBEGERGASSE 10
500-400000000-00000000-000000-000000
ПРОСИМО НА АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАРУКИ
НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

5.
Пять нових львів Червоного Хреста поручаємо на рата за 170 кор. 36 рат по 7 К. 20 с. Перша рата в прил. 12 К., дальші по 7 К. 50 с. Примо гра ажє 1. лютого. Голови награні 300.000 К., 50.000 К. і т. д. Кождий мусить бути виписьований. Доки вигарнуть запас поручаємо також львів п. к. класові льотерії. Для багвовай Шц і Хаєт Львів риг. вул. Коварника (платя Маріїська). IX 92. 100

Відчулю Зорю* 1880—1891, Літ. Ні Вістия річки даниїші. — Галич, Курюва 21. 176 1-3

Хлопці до науки нульцтва. В „Народній Торговані“ є кілька місць для хлопців, що бажать вчити ся кульцтва. До писемного зголошення треба додати метрику і шкільне свідоцтво в послідного пірроу. — Услівя прийняти подасть Дирекція. XIX 1-3

Старший підофіцер 28 літ, в браку аважности, гадєє пакочка України, до літ 22, в лішого дожу і добро родина, в більшм віном в цілі матримоніальній. Зголошенє прає в фотографію (котру аверне) від „Міліонове шастє“ до Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10. 565 1-3

Вахмайстер жандармерії, літ 36, лагідний, в браку аважности бажєє пізнати панночку або бездітну молоду вдову, пристійну, лагідну, образовану, з доброї родини, в цілі матримоніальній, посаг бажаний, але нековечний, фотографія пожавана. Посередництво не виключене, дискреція словом чести, фотографію на бажанє авертає ся, на ясний не відповідає, зголошенє до 30. цвітня під В. Шц. Матівиї. 563 1-1

Полонина враз в л'сом олого 240 морів, при добріх дорож на Покуттю, в сейчас на продаж в українські рука. Знаменитя локація гроша. — Блишній візможості уділити в чести; адвокат Д-р Іван Ганкевич в Коломиї. 542 7-10

ПЕЧІ І КУХНІ КАФЛЕВІ
нові ставить, старі напращає, скоро і дешево.
МИХАЙЛО ГАЛІБЕН
Майстер кафлярський, Львів, Городецька 10. 560 27-7

Продам меблі в то: сальвовий гарнітур (5 фотелів, стіл, канапа), сальвову ясичу ляжку і другі дві ясичі ляжки, стіл до карт, креденс, висуваний стіл з 3-ма вкладами до їдженя, ваналу і зеркало. — Оглянути можна кождого дня між 10—12 перед полуднем при вул. Чарнецького ч. 26. І-ше браме, II. поверх, двері 15. 559 3-4

На продаж дамське футро (мангурн). Оглянути можна в складі И Блєцкого. вул. Академічна. 57. 2-5

Дешево продам плащі футряні з лешаків, або і инші футра і гарнітури. — **І. ВАЛЬДМАН**, кушнір, Львів, Жєвківська ч. 11. III. п. 583 2-5

Молодий У. С. С.

ремісник навяже переписку в матримоніальній цілі з поважною панною або вдовою. — Листи до Адмін. під „А. Д.“ 551 4-2

Видавничє Товариство „Українська книжка“

Антін Крушельницький:
„Школа під російською окупацією“
Споживи в 1915—17 року в докумен ажє про шкільництво за рр. 1916 і 1917. — Ціна 1'30 К.
Склад в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. 557 3-7

Купуйте і замовляйте КАЛЕНДАРЕЦЬ „РУСАЛКА“ на 1913 рік.
Ціна 40 сот. (з перес. 45 сот.)
(16 шт. К 4, 25 шт. К 9, 50 шт. К 10, ажє оплатно).
В красній оправі як нотис Н 120.
Замовленя приймає і авсилає по одержаню гротівка **А. ОКПИШ**, Львів, Надецька 4.
371В 20-25

